

Kri za lit ler

Dođal biçim
kutsaldır.
Kurtuluşumuz
saflıktadır.

John
Wyndham

Deli

1

Küçük bir çocukken bazen düşlerimde bir şehir görürdüm. Bu tuhaftı çünkü o zamanlar şehir denen şeyin ne olduğunu bile bilmiyordum. Ama büyük mavi bir körfezin çevresine konumlanmış bu şehir zihnimde canlanırdı. Sokakları, karşılıklı dizilmiş binaları, rıhtımları, hatta limandaki tekneleri gözlerimin önüne getirebiliyordum; oysa ne deniz ne de tekne görmüş-tüm.

Yapılar benim bildiklerime hiç benzemiyordu. Sokaklardaki trafik tuhaftı; arabalar, onları çeken atlar olmadan hareket ediyordu. Bazen gökyüzünde balık biçiminde parlak şeyler uçuşunu görürdüm ama kesinlikle kuş değildiler.

Düşlerimde bu olağanüstü yeri çoğunlukla gündüz ışığında görürdüm ama bazen gece olurdu, ışıklar kıyı boyunca ateş böcekleri gibi parlar ve birkaçı havada veya suda kıvılcımlar gibi süzülürdü.

Henüz birçok şeyi anlayamayacak kadar küçükken en büyük ablam Mary'ye bu büyüleyici güzel şehrin nerede olabileceğini sordum.

Mary başını iki yana salladı ve henüz öyle bir yer olmadığını, belki de çok eskiden var olan bir yeri düşümde görmüş olabileceğimi söyledi. Ama, belki de, diye devam etti, uzun zaman önce geçip gitmiş zamanları görüyorsunuzdur. Düşler tuhaf şeylerdi ve onları anlamak mümkün değildi. Belki de dünyanın

eski halinden, Kadim Halk'ın yaşadığı dünyadan sahneler görüyordum; Tanrı'nın insanları lanetleyip Büyük Gazap'ı gönderdiği zamanlardan çok önceki bir dünyadan.

Sonra, ablam büyük ciddiyetle bana bundan kimseye bahsetmememi tembihledi; bildiği kadarıyla başkalarının zihninde, uyurken ya da uyanırken, bu tür imgeler canlanmıyordu ve bu yüzden rüyalarımın bahsetmek akıllıca olmazdı.

Yerinde bir öğüttü ve neyse ki ben de uyacak kadar sağduyuluydum. Bölgemizdeki insanlar tuhaf veya sıradışı şeylere karşı gözlerini açık tutarlardı; öyle ki, solaklığım bile hafif bir hoşnutsuzlukla karşılanmıştı. Bu yüzden, o günlerde ve daha sonraki senelerde rüyalarımın kimseye bahsetmedim. Hatta onları neredeyse unuttum gitti, çünkü yaşım büyüdükçe sıklıkları azaldı ve sonrasında bu tür rüyaları nadiren görmeye başladım.

Ama ablamın tavsiyesi aklımda kaldı. O olmasa kuzenim Rosalind ile aramızdaki ilginç iletişimden birilerine bahsedebilirdim ve bana inansalardı ikimizin de başı kesinlikle büyük belaya girerdi. O günlerde, sanırım Rosalind de ben de buna fazla dikkat etmiyorduk; yalnızca tedbirli davranmayı alışkanlık haline getirmiştik. Ben kesinlikle sıradışı olduğumu hissetmiyordum. Normal, küçük bir oğlan çocuğuydum, normal bir biçimde büyüyor, çevremdeki dünya düzenini olağan karşılıyordum. Sophie'yle tanışana kadar da aynı şekilde devam ettim. O zaman bile farkın ayrımına hemen varamadım. Kuşukumun filizlenmeye başladığı günün o gün olduğunu ancak daha sonraları anlayabildim.

O gün, sık sık yaptığım gibi, tek başıma gezmeye gitmiştim. Sanırım on yaşlarındaydım. Yaşça bana en yakın ablam Sarah bile benden beş yaş büyüktü. Bu yüzden genellikle yalnız

başına oynuyordum. Kenarına tarlalar dizilmiş, toprak araba yolunda güneye giderek dağın sırtına varmış, sonra uzun süre orada yürümüştüm.

O güne kadar dağın sırtı beni hiç meraklandırmamıştı. İnsan eseri olduğunu hayal edemeyeceğim kadar yüksekti. Onu Kadim Halk'ın zaman zaman anlatılan harika eserleriyle bağdaştırmak da aklıma gelmemişti. Benim için yalnızca geniş bir yay çizerek dönen ve sonra ok gibi dümdüz uzaktaki tepelere uzanan bir yükseltiydi; dünyanın ırmak, gökyüzü ve tepeler kadar olağan bir parçası.

Sırtın tepesine sık sık tırmanırdım ama diğer tarafını nadiren keşfe çıkardım. Bir sebepten, orayı kendi bölgeimin dışında, pek de konuksever olmayan yabancı bir diyar olarak görüyordum. Ama sırtın öte yamacında yağmur suyunun kumlu bir oyuk açtığı bir alan keşfetmiştim. Oyuğun tepesine oturup kendinizi iterseniz hızla aşağı kayabiliyordunuz ve sonunda havada bir iki metre uçup dipteki yumuşak kum yığına düşüyordunuz.

Oraya daha önce defalarca gitmiş ama kimseyle karşılaşmamıştım, o gün ise üçüncü kayışımdan sonra, dördüncüsü için yerden kalkarken bir ses, “Merhaba!” dedi.

Çevreme bakındım. İlk başta sesin nereden geldiğini çıkaramadım; sonra fundalıkların üst dallarının sallandığını fark ettim. Dallar aralandı ve bir yüz belirdi. Koyu renk buklelerle çevrili, güneşten bronzlaşmış küçük bir yüz. İfadesi ciddi ve gözleri çakmak çakmaktı. Bir an birbirimize baktık.

Sonra, “Selam,” diye karşılık verdim.

Kız duraksadı, sonra çalılar biraz daha araladı. Benden biraz daha kısa boylu, belki yaşça daha küçük bir kız gördüm. Kırmızıya çalan kahverengi tulum pantolon ve sarı bir gömlek

giymişti. Tulumunun önüne koyu kahverengi iplikle bir haç işlenmişti. Saçları ikiye ayrılıp kuyruk yapılmış, iki yanda sarı kurdelelerle bağlanmıştı. Çalıların güvenli bölgesinden ayrılıp ayrılmamak konusunda emin değilmiş gibi birkaç saniye kıpırdamadan durdu, sonra merakı ihtiyata baskın çıktı ve çalılardan sıyrılıp ortaya çıktı.

Ona bakakalmıştım çünkü tamamen yabancıydı. Zaman zaman, kilometrelerce uzaklıktaki tüm çocukları bir araya getiren toplantılar ve şenlikler düzenlenirdi. Bu yüzden daha önce hiç görmediğim bir çocukla karşılaşmak çok şaşırtıcıydı.

“Adın ne?” diye sordum ona.

“Sophie,” dedi. “Seninki ne?”

“David,” dedim. “Evin nerede?”

“Orada,” dedi, elini belirsizce sırtın ötesindeki yabancı diyara doğru sallayarak.

Bakışlarını benimkilerden ayırdı ve biraz önce kaydığım kumlu oyuğa döndü.

“Eğlenceli mi?” diye sordu meraklı bir ifadeyle.

Onu davet etmeden önce bir an duraksadım, sonra, “Evet,” dedim. “Gel de dene.”

Kız yerinden kıpırdamadı ve dikkatini yine bana çevirdi. Bir iki saniye ciddi bir ifadeyle beni inceledi ve sonra aniden kararını verdi. Benden önce sırtın tepesine tırmandı. Saçlarını ve kurdelelerini savurarak yağmur suyunun yatağından aşağı kayd. Kaydıktan sonra ciddi ifadesi yok olmuştu, gözleri heyecanla dans ediyordu.

“Bir daha,” dedi ve nefes nefese sırta tırmandı.

Üçüncü inişinde talihsizlik yaşadı. Önceki gibi oyuğun tepesine oturup kendini aşağı itti. Onun kaymasını ve akan kumlar eşliğinde durmasını izledim. Bir şekilde, her zamanki

yerinin biraz soluna düşmüştü. Kenara çekilmesini bekleyerek, peşinden kaymaya hazırlandım. Kenara kaçmadı.

“Çekil,” dedim ona sabırsızlıkla.

Hareket etmeye çalıştı ve sonra yukarı seslendi.

“Yapamıyorum. Acıyor!”

Yine de kendimi aşağı ittim ve yakınına doğru kaydım.

“Ne oldu?” diye sordum.

Yüzünü buruşturdu. Gözleri dolmuştu.

“Ayağım sıkıştı,” dedi.

Sol ayağı kuma gömülmüştü. Ellerimle yumuşak kumları kazarak açtım. Ayakkabısı iki sivri taşın arasındaki dar aralığa sıkışmıştı. Ayağını hareket ettirmeye çalıştım ama yapamadım. “Ayağını çevirip çıkaramaz mısın?” dedim.

Dudaklarını yığıtçe birbirine bastırarak denedi.

“Çıkıyor.”

“Çekmene yardım edeyim mi?” dedim.

“Hayır, hayır! Acıyor,” diye itiraz etti.

Ne yapmam gerektiğini bilemiyordum. Acı çektiği açıktı. Sorunu düşündüm.

“Ayakkabı bağcıklarını kessek iyi olacak. Böylece ayağını ayakkabıdan çıkarabilirsin. Düğüme ulaşamıyorum,” dedim.

“Hayır!” dedi korkuyla. “Hayır, yapamam.”

O kadar ısrarlıydı ki şaşaladım. Ayağını ayakkabıdan çıkarırsa, bir taşla ayakkabıya vurarak kurtarabilirdik ama bunu reddederse ne yapabileceğimizi bilemiyordum. Kısılmış bacağına biraz hareket ettirerek kumlara uzandı.

“Ah, çok acıyor,” dedi. Daha fazla kendini tutamadı ve gözyaşları yanaklarından süzölmeye başladı. Hüngür hüngür ağlamıyordu; köpek yavrusu gibi hafif hafif inliyordu.

“Ayakkabını çıkarman gerek,” dedim ona.

“Hayır!” diye itiraz etti yine. “Hayır, çıkaramam. Asla çıkaramam. Çıkarmamam lazım.”

Şaşkın şaşkın yanına oturdum. Sophie iki eliyle benimkini yakaladı ve sıkıca tutarak ağladı. Ayağındaki acının arttığı açıktı. Hayatımda neredeyse ilk defa, karar gerektiren bir durumda bulmuştum kendimi. Kararımı verdim.

“Böyle olmaz. Ayakkabını çıkarman şart,” dedim ona. “Çıkarmazsan burada kalırsın ve muhtemelen ölürsün.”

Sophie hemen pes etmedi ama sonunda razı oldu. Bağcıklarını kesmemi endişeyle izledi. Sonra, “Git buradan! Bakman lazım,” dedi.

Duraksadım ama çocukluk, önemli ama anlaşılmaz âdetlerle dolu bir çağdır, bu yüzden birkaç adım çekildim ve sırtımı döndüm. Derin derin nefes aldığını duyabiliyordum. Sonra yine ağlamaya başladı. Arkama döndüm.

“Olmuyor,” dedi gözyaşları içinde, korkuyla bana bakarak. Ne yapabileceğimi görmek için çömeldim.

“Kimseye söylememelisin,” dedi. “Asla, asla söylememelisin! Söz verir misin?”

Söz verdim.

Çok cesurdu. Bir köpek yavrusu gibi sadece inliyordu. Sonunda ayağını kurtarmayı başardığımda, acayip göründüğünü fark ettim. Çarpık ve şiş şişti. O an normalden fazla ayak parmağı olduğunu fark etmedim bile.

Bir taşla vura vura ayakkabıyı yarıktan çıkarmayı başardım ve ona uzattım. Ama ayakkabıyı şişmiş ayağına geçiremedi. Ayağını yere de basamıyordu. Onu sırtımda taşımayı düşündüm ama beklediğimden daha ağırdı. Bu şekilde uzağa gidemeyeceğimiz açıktı.

“Gidip yardım edecek birini getirmem gerekecek,” dedim.

“Hayır, emekleyerek giderim,” dedi kız.

Ayakkabısını taşıyarak ve işe yaramaz hissederek yanında yürüdüm. Çok uzun bir yolu emekleyerek aşmayı başardı ama sonunda pes etti. Pantolonunun dizleri delinmişti; dizleri kırmış, kanıyordu. Kız veya oğlan, bu duruma dayanabilecek kimseyi tanımıyordum; o yüzden de biraz hayranlık duydum. Sağlam ayağına basarak kalkmasına yardım ettim. Kız bana yaslanarak evinin bulunduğu yönü ve evden yükselen dumanı işaret etti. Tekrar arkama baktığımda ise yine dört ayak üzerindeydi, sonra çalılarının arasında gözden kayboldu.

Evi fazla güçlük çekmeden buldum, biraz endişeyle kapıyı çaldım. Uzun boylu bir kadın açtı. Büyük, parlak gözleri olan düzgün hatlı, güzel bir yüzdü. Bizim çiftlikteki kadınların giydiğinden biraz daha kısa, kırmızıya çalan kahverengi bir elbisesi vardı. Başörtüsüyle aynı, yeşil renkteki töresel hac işareti yakasından etek ucuna, göğsünün bir yanından diğerine uzanıyordu.

“Siz Sophie’nin annesi misiniz?” diye sordum.

Bana dik dik baktı ve kaşlarını çattı. Endişeli ve sert bir sesle, “Ne oldu?” diye sordu.

Anlattım.

“Ah!” diye bağırdı. “Ayağı mı?”

Bana bir anlığına yine dik dik baktı, sonra elindeki süpürgeyi duvara yasladı ve sertçe sordu. “O nerede?”

Onu Sophie’yle geldiğimiz yola götürdüm. Kadının sesini duyunca Sophie emekleyerek çalılarının arasından çıktı.

Annesi şişmiş, şekilsiz ayağına ve kanayan dizlerine baktı. “Ah, benim zavallı yavrum!” dedi, öpüp sarılırken. Sonra ekledi: “O gördü mü?”

“Evet,” dedi Sophie ona. “Özür dilerim, anne. Çok uğraştım ama kendi başıma yapamadım. O kadar canım acıyordu ki.”

Annesi yavaşça başını salladı. İçini çekti.

“Ah, pekâlâ, artık elden bir şey gelmez. Kalk bakalım.”

Sophie annesinin sırtına tırmandı ve hep birlikte eve gittik.

Çocuklara küçükken ezberletilen ilkeler ve emirler kolaylıkla hatırlanabilir ama karşınıza bir örnek çıkmadığı sürece pek bir anlam ifade etmez. O zaman bile örneği iyi tanımak gerekir.

Bu yüzden, sabırla oturup incinen ayağın yıkanmasını, soğuk merhem sürülmesini ve sarılmasını izledim; yine de hayatım boyunca hemen her pazar günü dinlediklerimle bu olay arasında bir bağlantı kuramadım.

“Ve Tanrı erkeği kendi suretinde yarattı. Ve Tanrı buyurdu ki bir bedeni, bir başı, iki kolu ve iki bacağı olacak; her kol iki eklemlilik olacak ve birer elle sona erecek; Ve her elin bir başparmağı ve dört parmağı daha olacak; her parmakta birer yassı tırnak bulunacak...”

“Ve sonra Tanrı kadını da aynı surette yarattı ama doğasında şu farklılıklarla: Kadının sesi erkeğinkinden daha tiz olacak; sakal uzatmayacak; iki memesi olacak...”

Vesaire, vesaire.

Kelime kelime ezberimdeydi ama Sophie'nin ayağındaki altı parmağı görmek hafızamda hiçbir şey canlandırmamıştı. Annesi, ayağını kucaklarında tutuyordu. Annenin bir an kıpırdamadan durup ona bakmasını, eğilerek hafifçe ayağını öpmesini ve sonra gözlerinde yaşlarla başını kaldırmasını izledim. Üzüntüsüne ben de üzüldüm, Sophie'ye ve incinen ayağına da; ama başka hiçbir şey hissetmedim.

Ayağın sarılması biterken odada merakla çevreme bakındım. Ev bizimkinden çok daha küçüktü, aslında bir kulübe demek daha doğru ama burayı çok daha fazla sevmiştim. Dost canlısı bir yerdi. Sophie'nin annesi endişeli ve sıkkin olsa da, bizim köydeki çoğu insanın aksine, başka bir çevreden geldiğimi, kendilerince güvenilmez biri olduğumu hissettirmemişti. Odanın kendisi de daha güzel görünüyordu çünkü duvarlara, insanların azarlayarak işaret ettiği cümleler değil, pek hoş bulduğum at çizimleri asılmıştı.

Üstüne başına çekidüzen verilip, yüzündeki gözyaşları temizlendiğinde Sophie masanın yanındaki sandalyelerden birine hopladı. Ayağı dışında tamamen iyileşmiş bir halde, ciddi bir konukseverlikle, yumurta sevip sevmediğimi sordu.

Daha sonra Bayan Wender, kızını yukarı kata taşıırken bana olduğum yerde beklememi söyledi. Birkaç dakika sonra geri döndü ve yanıma oturdu. Elimi ellerine aldı ve birkaç dakika boyunca ciddi bir ifadeyle bana baktı. Endişesini hissedebiliyordum ama nedenini başta anlamadım. Şaşırmıştım çünkü daha önce bu şekilde düşünebileceğine dair hiç işaret vermemişti. Düşüncelerini düşüncelerimle yanıtlayarak ona güven vermeye, benim hakkımda endişelenmesine gerek olmadığını anlatmaya çalıştım ama düşünce ona ulaşmadı. Gözleri ağlamaya çalışırken Sophie'ninkiler gibi ılıdayarak bana bakmaya devam etti. Düşünceleri endişe ve belirsizlikle doluydu. Tekrar denedim ama yine düşüncelerine ulaşamadım. Sonra başını yavaşça salladı ve sözlü olarak, "Sen iyi bir çocuksun, David," dedi. "Sophie'ye çok iyi davrandın. Bunun için sana teşekkür etmek istiyorum."

Utandım ve başımı eğdim. Daha önce kimsenin bana iyi bir çocuk olduğumu söylediğini hatırlamıyordum. Böyle bir durumda nasıl yanıt verebileceğimi bilmiyordum.

“Sophie’yi sevding, değil mi?” diye devam etti, bana bakmaya devam ederek.

“Evet,” dedim ona. Sonra ekledim: “Bence çok da cesur. Canı çok acımış olmalı.”

“Onun hatırı için bir sır saklar mısınız, önemli bir sır?” diye sordu.

“Evet, elbette,” diye onayladım ama sırrın ne olduğunu bilmediğim için sesimde bir parça kararsızlık vardı.

“Ayağını gördün mü?” dedi, yüzüme bakarak. “Ayak parmaklarını?”

Başımı salladım. “Evet,” dedim yine.

“Sır bu işte, David. Başka kimsenin bilmemesi gerek. Babası ve ben dışında bilen tek kişi sensin. Başka kimse bilmemeli. Hem de hiç kimse, asla.”

“Tamam,” diye onayladım ve yine ciddi ciddi başımı salladım.

Bir sessizlik oldu ama düşüncelerinde “kimse” ve “asla” sözcükleri meyus yankılar yaratıyordu. Sonra içine gergin, haşın ve korkulu bir his doldu. Ona hitaben düşünmenin bir faydası olmuyordu, bu yüzden söylediklerimde içten olduğumu beceriksiz sözlerle vurgulamaya çalıştım.

“Asla hiç kimseye söylemem,” diye temin ettim onu içtenlikle.

“Bu çok ama çok önemli,” diye ısrar etti. “Sana nasıl açıklayabilirim?” Ama açıklamasına gerek yoktu. Durumun kritikliğiyle ilgili hissettiği gerginlik çok açıktı. Sözcükler çok daha zayıftı.

“Biri öğrenecek olursa, ona çok kötü davranırlar. Bunun olmamasını sağlamalıyız.”

Endiŕe hissi demir çubuk gibi sert bir Őeye donüŖmüŖtü sanki.

“Altı parmağı olduğu için mi?” diye sordum.

“Evet. Bunu bizden baŖka kimse bilmemeli. Aramızda sır olarak kalmalı,” diye tekrarladı, iyice kavramam için. “Söz verir misin, David?”

“Söz veriyorum. İsterseniz yemin edebilirim,” dedim.

“Söz vermen yeterli,” dedi.

Bu o kadar ağır bir sözdü ki, kesinlikle tutmaya kararlıydım. Kuzenim Rosalind’e bile söylemeyecektim. Aslında neden bu kadar önemli olduğunu anlamamıŖtım. Bunca endiŖenin nedeni küçücük bir parmaktı. Ama büyükler genellikle küçücük sebeplerden kocaman yaygaralar kopartıyorlardı. Bu yüzden konuya sadık kaldım.

Sophie’nin annesi hüznünlü ama görmeyen gözlerle o kadar uzun süre bana baktı ki rahatsız olmaya baŖladım. Kıpırdandığımı fark etti ve gülümsedi. YumuŖak bir gülümsemedi.

“Tamam, o zaman,” dedi. “Sır olarak saklayacağız ve bundan bir daha bahsetmeyeceğiz, değil mi?”

“Evet,” diye onayladım.

Kapıdan çıkıp patikada yürürken arkama döndüm.

“Gelip yine Sophie’yi görebilir miyim?” diye sordum.

Duraksadı, biraz düŖündü ve yanıt verdi.

“Pekâlâ ama kimseye söylemek yok,” diye onayladı.

Ancak sırta varıp eve doğru yürümeye baŖladıđım zaman pazar vaazı gerçeklikle buluŖtu. TaŖlar, neredeyse iŖtilir bir tıkırtıyla yerine oturdu. Erkeđin Tarifi zihnimde yankılanıp duruyordu: “... Her bacağın iki eklemi ve bir ayağı olacak ve her ayakta beŖ parmak bulunacak ve her parmak yassı bir

tırnakla sona erecek...” Şöyle devam ediyordu: “İnsan gibi görünen ama bu biçimi taşımayan hiçbir yaratık insan değildir. Ne erkek ne kadındır. Tanrı’nın gerçek suretine küfürdür ve Tanrı’nın gözlerinde iğrençtir.”

İlkeleri hatırlayınca allak bullak oldum, epey de şaşırdım. Sık sık kafama sokulduğu gibi küfür korkunç bir şeydi. Ama Sophie’de korkunç bir taraf yoktu. Sıradan küçük bir kızdı; gerçi, çoğundan daha akli başında, daha cesur bir kız. Ama Tarif’e göre...

Bir yerlerde bir hata olduğu açıktı. Fazladan küçücük bir ayak parmağınızın olması –eh, diğer ayakta da bir tane olduğunu sandığımdan, aslında iki küçük ayak parmağı– Sophie’yi “Tanrı’nın gözlerinde iğrenç” kılmaya yetmezdi, herhalde?

Dünya çok garip bir yerdi.